

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא ק"ג.

מסורת הש"ס

(א) י"ל שהוא שם אמורא,
(ב) [לקמן קסה: ב"ק מב:],
(ג) [לקמן קטו:], (ד) [ועי' תוס'
שבת קג ע"א ד"ה וריב"ק
ותוס' בצורות נח ע"א ד"ה
חוץ ותוס' פסחים קיב. ד"ה
לוה],

תורה אור השלם

1 וְלֹא תִסַּב נִחְלָה מִמֶּשֶׁה
לְמִטָּה אַחֵר כִּי אִישׁ
בְּנִיחָלוֹ דִּבְּקוֹ מִשּׁוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל:
בְּמִדְּבַר לֹו ט
2 וְלֹא תִסַּב נִחְלָה לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִמֶּשֶׁה אֶל מִטָּה כִּי
אִישׁ בְּנִחָלָת מִטָּה אֲבָתָיו
דִּבְּקוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

במדבר לו ז
3 וּשְׁגֹב הוֹלִיד אֶת יֶאֱרִי
וַיְהִי לוֹ עֶשְׂרִים וּשְׁלוֹשׁ
עָרִים בְּאַרְץ הַגִּלְעָד:

דברי הימים א ב כב
4 ואלעזר בן אהרן מת
ויקברו אתו בגבעת פינחס
בנו אשר נתן לו בְּהָר
אפרים: יהושע כד לג

הגהות הב"ח

(א) גב' ומתה וירשה
תלמוד לומר: (ב) תום ד"ה
מתה צחיי מורישיה ומתו
מורישיה וירשה יאיר וא"ת
כיון דקן יורש צראי בנכסי:

מוסף רש"י

לבעל שאינו נוטל בראוי
בכמורחוק. אין הצעל יורש
את אשתו בראוי לנא לאחר
מיתתה, כמורחוק לה צידים
(ב"ק מב:).

מוסף תוספות

א. דמסתבר שלא הוליד ממנה עד שעשה בי רב תרתי סרי ותרתי סרי שנין. תוס' נכורות נח. ב. דאמר בירושלמי שהיה קרח. פס.

אחר צמיחת הצעל הכחול
אלא צמיחת הצן כשהוא
אל מטה הרי ציבת הצן
אחר צמיחת הצעל הכחול

תניא אידך¹ ולא תס
אחר בסיבת הבעל
בסיבת הבעל או א
כשהוא אומר² ולא
ממטה אל מטה הרי
מה אני מקיים ולא תס
אחר בסיבת הבעל
עלמא מיהת ממטה
הבעל הכתוב מדבר
רבה בר רב שילא א
איש כתיב בהו אלא
אמר קרא¹ ידבקו ת
אלא אמר רבא אמר
אשי אמר אמר קרא
לאו אחר הוא א"ר א
רבי ינאי אמר רבי ו
יהושע בן קרחה מני
בראיו כבמוחזק שנא
יאיר ויהי לו עשרים וש
מנין ליאיר שלא היה
שנשא שגוב אשה ומו
מורישיה וירשה יאי
אהרן מת ויקברו וגו'
לו לאלעזר מלמד שגו
בחיי מורישיה ומתו
ומאי ואומר וכי תימא
ומתה⁽⁶⁾ וירתה תל
אהרן מת וכי תימא דג
אמר קרא בנו נחלה
ובני אחות: ^aתנא בני

מִשְׁמַע לִיה סִיבַת הַבְּעַל
מִן הַיּוֹדֵעַ דְּבֵהֵא קִרָּא
בְּעֵינָן לְעִיל מִמָּה מִשְׁמַע
עַל מִיירֵי אַחָא אִיבֹר לְמִמֹּר
הַחֵבֵב בִּיה אִין וְתַמְהָה עַל
בֵּית הַחֵבֵב כִּיּוֹן דְּכַחֵי בִּיה
עַל הַבֵּן וְהַבֵּן לֹא דִקְרָא
סִיבַת תְּרִיּוּהֹוּ נִמִּי אִישׁ כְּחֵבֵב
דִּרְשָׁא אֲדַרְבֵּה קִמָּה לְגוֹפִיָּה
אִישׁ מִשְׁמַע דְּבַתְרָא בְּסִיבַת
אִישׁ לֹאשָׁה כְּדִכְחֵב וְדִבְקָה
דְּכַחֵי בִּיה לֶשׁוֹן דִּבְקָה
אִישׁ פְּשִׁטָּה לֹא תִלְנָה וְאִשְׁׁג־
אִישׁ צַעֲלָמָה: **מִטּוֹס.** מִשְׁמַע
וְיִיבֹהוּ נִמִּי **מִטּוֹס כְּחֵבֵב צֶהוּ**
אִישׁ לֹא חֲסוֹב נַחֲלֵה מִמִּטָּה
וְנִשְׁאֵר לֹו שְׂוֹא אַחֵר לְגַבָּה
דְּרִשָׁה אִינֹו אַחֵר מִמֶּנּוּ לְגַבֵּי
מִתָּה מִנִּין שְׁלֹא יִירָשׁ אֶלֶף קִרָּא
יִירָשׁ אֶחָד: **כִּיבְמוֹחֹק.** יִירָשׁ
דְּבַעַל קִרָּה: **כִּבְמוֹחֹק** לְיִירָשׁ
בְּמוֹחֹק צִרְאִיו נִמִּי הוּא יִירָשׁ
אִישׁ הוּא הִיָּה יִירָשָׁה וְלֹא יִירָשׁ
אֲפִרְסִי [וְהַשֵּׁעַ דִּן] קִרְיָה דְּ
שְׁאִין הַבְּעַל נוֹטֵל צִרְאִיו.
פְּנַחֵם כִּן אֲלַעֲזֵה וְאִין וּמִפְּנֵי
לְבַל שְׂהִיתָה רִוּיָּה לְחַלְעוֹר
חֲנַנְאֵל: **וּבְנֵי אַחֹס.** יִירָשׁוּן

נחלה ממוטה למטה
וב מדבר אתה אומר
אלא בסיבת הבן
ב נחלה לבני ישראל
בסיבת הבן אמור הא
נחלה ממוטה למטה
וכתוב מדבר רכולי
למטה אחר בסיבת
מי משמע⁽⁶⁾ סימן אמר
קרא איש תרווייהו
מר רב נחמן בר יצחק
יהו ידבקו כתיב בהו
רא ידבקו מטות רב
ממוטה למטה אחר וכן
הוא אמר ר' יוחנן אמר
בה משמיה דרבי
⁽⁷⁾ לבעל *שאינו נוטל
⁽⁸⁾ ושגוב הוליד את
ש ערים בארץ הגלעד
ושגוב אלא מלמד
ה בחיי מורישיה ומתו
ואומר *ואלעזר בן
צין לפנחס שלא היה
אלעזר אשה ומתה
ירישיה וירשה פנחס
יר דהוה נסיב איתתא
ד לובר ואלעזר בן
לה ליה בשדה חרמים
יאוויה לו וירשה בנו:
חות ולא בנות אחות
למאי

ומיהו הכא תימה דמדאקשי ליה
תרוייהו איש כתיב זה משמע דידע
פסוקים ולא היה לו לתקן דאמר קרא
ידבקו כיין דתרוייהו נמי ידבקו כתיב
וצקונטרס פי' יפה וקמא נמי ידע
דתרוייהו איש כתיב זה ואמת לשנוי
הא דקא בעי מאי משמע דשפיר
משמעני תרוייהו דליירי בציסת הצבל
מכתב זהו איש אלף דמוקי תנא
מיד דקרא קמא דלרשא אחרינא
והוא דקאמר אמר קרא ידבקו לו
משמע ליה מאיש מידי דלריש מידבקו
וידבקו דקרא קמא דריש דלרשא
אחרינא: **ומהו** בה משמיה דרבי
יהושע בן קרחא. אומר ר"י דקרחא
הוא רבי עקיבא שהיה קרח כלאימא
בפרק בתרא דצבורות (דף נח. ושם
ד"ה חוז) דקאמר בן עזאי כל חכמי
ישראל דומין לפני בקליפת השום חוץ
מן הקרח הזה והיה לו בן ששמו
יהושע כלאמרין צבורות (דף נח.
א"ל רבי יהושע בנו של רבי עקיבא
לר"ע ואין נראה לרבינו חס דהכי
דבן עזאי הוא דקאמר ליה הכי בלשון
דיחיותא חס ושלוס שהיה להעלות לו
שם על שם קרחות דגנאי הוא כמו
עלה קרח (מנחות ג.) ובפרק שואל
(שבת דף קנב.) דלמר ליה ההוא גחזה
לרבי יהושע מהכא לקרינאה כמה
היו בו' שהיה מגנה אותו על שהיה
קרח ועוד דלאמרין בפרק בתרא
דמגילה (דף קח.) שאל רבי את רמי
יהושע בן קרחא כמה הארכת רמיס
כו' א"ל רבי צברי א"ל הי רצון
שמעי לחצי שנותי וא"י קרחא הוא
ר' עקיבא הלל לא נשא בת כלכלא

כבד בן ארבעים שנה דתניא (ספרי פ' הבהר) ארבעים שנה עסק
 בצפרקמטיא וארבעים שנה למד וארבעים שנה לימד וכל ימיו ק"כ
 שנה ואפילו נולד ר' יהושע בנו מיד כשנשא אכתי לא היה כי אם
 בן פ' כשנולד רבי דאמר כפרה בתרא דקידושין (דף עג:) עד שלא
 מת רבי עקיבא נולד רבינו הקדוש ופחות ממאה וארבעים לא היה
 ר' יהושע כשצריך את רבי דפחות משבעים לא היה מזכרו וכבר
 היה רבי צן שנים שנה ומה צרכה היא זו לזכרו בעשר שנים ועוד
 דכפרה שלא נולד עד שחזר ר' עקיבא כפר בן דאמר כי פ"א א"כ
 כשהיה ר' יהושע בן קור' וארבעים כבר היה רבי צן פ"א שהוא
 יותר מחצי ימיו ועוד שפ' רבינו נסים במגלת סתרים שמלא צבראשית
 רצבה דחזן מן הקרה היה רבי אלעזר בן עזריה^ג אלא אומר ר"ת
 דקרחא הוא שם אדם כמו קרח^ד: **מתה** בחיי מורישיה (ו)
 יורשה יאיר. ור"ת דבן יורש צבראו נכסי אמו ובעל אינו יורש
 ממנו דבעל קודם לזן וי"ל כיון שהבעל אינו יורש מחמת קורבה
 אלא מחמת שאירות שהן חשופין בבשר אחד אם כן כמו שהוא
 קודם לשאר קרובים כך הוא קודם לזן דמאי לי האי ומאי לי האי:

לדיוורס כרעיה דלמיה הוא: זראוי. כגון שמתה חשמו ואח"כ מתה מלד האב או בנה יירשנה שהבן יורש את זקנו כדכמיז [במדבר מ] וזהו שהיה ממוזקת כבר קודם מיתמה כגון שמת אביה ואחר כך ה"ה כשמתה ואחר כך נפלה לה ירושה יקדים האב לבנו דק"ו ק"ו מכן שיוורס זכראוי: וירשה ילי. ולא שגוב אביו לפי שאין בנה אחר קודם לבנו זירשת אשתו: וירשה ילי. ואשמו: חלה וממע שבאו לדין אלעזר ופנחס על עסק ירושה זו לפי שהיתה ראויה זבינו חננאל פירש דדייקין מדכמיז זכאי קרא בנו וכי אילו כתב היה כתב בנו ללמד כי זו הבצעה היתה ראויה לאלעזר וירשה פנחס ולכך ליכא למימר דנפלה ליה משדה חרמים שחלק פנחס לא היה אחי אמן: פנא בני אחוס ולא בנוס אחוס. וכדמפרשין לאחיה: למאי

ממון אחי אמן משום דאשה יורשת אחיה ואין אחי האם יורש את בן אחותו דכשם שהאם אינה

עין משפט
גר מצוה

שז' א מיי' פ"א מהל' נחלות
הלכה יא סמג עשין לו
טוש"ע אה"ע סי' ז סעיף א:
שז' ב מיי' שם הלכה ג
וסמג שם טוש"ע ח"מ
סי' רעו סעיף א:

רבינו גרשום

[illegible]